

INTERVIEW DICHTER EN SCHRIJVER INGMAR HEYTZE

▲ Dichter en schrijver Ingmar Heytze in zijn werkkamer.

FOTO ANGELIEK DE JONGE

Zo houd je volgens Ingmar Heytze een acceptabel humeur in crisistijd

‘Zoek niet te hard naar geluk’

In zijn nieuwe bundel *Met wat geluk* dicht Utrechter Ingmar Heytze over gelukkig zijn in moeilijke tijden. Hoe maak je iets van een leven waarin gewone dagen steeds schaarser lijken? „Het nastreven van geluk is onverstandig. Tevreden zijn is al heel wat.”

Machiel Coehorst

Utrecht

Kijk je nu heel anders aan tegen geluk dan toen je 16 was?

„Zeker. Als 16-jarige heb je nog een compromisloze kijk op de wereld. Je kunt helemaal je eigen gang gaan en jezelf zijn, met alle angsten en onzekerheden over de toekomst. Ook kun je alles zeggen tegen iedereen, als puber kom je daar mee weg. Er is niet veel dat je afleidt van een beetje in het gras liggen, een stickie roken en naar het heelal kijken.”

In hoeverre is dat veranderd?

„Dat flierefluiten gaat er wel af met de jaren. Het aantal beslommingen neemt toe. Het grote verschil tussen toen en nu zijn mijn kinderen. Het is

misschien een cliché, maar je bent zo gelukkig als je ongelukkigste kind. Als de kinderen gelukkig zijn, ben ik het ook. Dat is een directe voorwaardelijkheid. Zijn ze niet gelukkig, dan kan ik wel de Lotto winnen of allerlei literaire prijzen, maar dan ben ik het ook niet. Mijn geluk is dat van mijn kinderen.”

‘Hoe houd je een acceptabel humeur in tijden van oorlog, klimaatcrisis en de naweeën van een pandemie?’ staat op de achterkant van je bundel. Vertel eens, hoe doe jij dat?

„Filosoof Bertrand Russell zei ooit: ‘Het geheim van geluk schuilt in de aanvaarding van het feit dat de wereld gruwelijk, gruwelijk, gruwelijk is’. Dat klopt. Als je al het leed in de wereld op je schouders neemt, help je jezelf niet en de wereld ook niet. Je kunt er dus

het beste zelf maar iets van maken. Dan is er in ieder geval een persoon minder ongelukkig. Het nastreven van geluk is sowieso onverstandig. Veel mensen zien het als een absoluut begrip, iets dat je moet bereiken. Maar tevreden zijn vind ik al heel wat.”

Wanneer ben jij tevreden?

„Als ik teveel gitaren heb en een goede espressomachine, haha. En als ik bij Orloff zit en mijn laptop openklap. Toen ik kind noch kraai had, slofte ik vaak om een uur of tien ’s morgens naar dat café om er te schrijven. Eerst met pen en papier, later op de laptop. Toen de kinderen nog in de luiers zaten, kwam het er niet meer van. Nu breng ik ze naar school, fiets door naar Orloff en ga daar zitten alsof ik weer twintig ben. Heerlijk!”

In de bundel staat een ode aan je overleden vader. Hoe moeilijk was het om in die tijd gelukkig te zijn?

„Dat was gemakkelijker dan ik dacht. Op je goste uit je bed stappen en dood neervallen: sommige mensen zouden het de jackpot noemen. Het verdriet bij het overlijden van je vader is concreet. Er is een goede reden om van slag te zijn of verdrietig. Daar

Als je al het leed in de wereld op je schouders neemt, help je jezelf niet en de wereld ook niet

– Ingmar Heytze

kon ik wel mee omgaan. Ik kan niet werken met het gevoel dat ik bang of in de war ben en geen idee heb hoe het komt. In de tijd dat mijn vader overleed, dacht ik vaak: alles wat ik nu voel, is prima. Als ik hem miste, was ik gelukkig met het gevoel dat ik hem miste. Dat voelt beter dan te denken: gelukkig is hij er niet meer.”

Helpt het schrijven je in zo’n periode?

„Nee, helaas niet. Maar ik kon het ook niet laten. Alleen zo kan ik omgaan met dingen die groter zijn dan mijn hersentjes aankunnen. Het is een vorm van ordenen. Mijn dochter van zes vindt het heel leuk om een puzzel te maken van veel losse stukjes. Dichten is vergelijkbaar, maar dan met woorden. Het is heel prettig als er een gestructureerd verhaal uitkomt.”

Moet geluk je overkomen?

„Ja, het is een spontane gebeurtenis. Geluk is de meest vluchtige emotie. Op het moment dat je gelukkig bent, is het al bijna weer weg. Je moet er ook vooral niet te druk naar zoeken want het is ongreepbaar. Net als verliefdheid. Als je het najaagt, blijft het voor je uit rennen. Het helpt wel als je er voor open staat ja.”